

MAHARASHTRA STATE BOARD OF VOCATIONAL EDUCATION EXAMINATION, MUMBAI

Examination—April, 2018 (Two Year Diploma Courses)

Group—Electric

[वेळ — ३ तास]

(एकूण गुण—१००)

बेसिक इलेक्ट्रिकल वर्कशॉप प्रॅक्टिस (थिअरी)

- गुण
१. (अ) रिकाम्या जागा भरा (कोणत्याही पाच सोडवा) :— ५
- (१) फ्लक्सचे युनिट ..... आहे.
- (२) ..... टाईप लाईन ही मध्य रेषा म्हणून वापरतात.
- (३) एक कोन ९० पेक्षा जास्त व १८० पेक्षा कमी त्याला ..... म्हणतात.
- (४) सर्व **slanting** अक्षराचे वर्गीकरण ..... आहे.
- (५) १० डेसीमीटर = ... मीटर.
- (६) वर्तुळाच्या परिघावर एखादा बिंदू त्याच्या केंद्र बिंदुपासून जे अंतर दर्शवितो त्याला ..... म्हणतात.
- (ब) चूक किंवा बरोबर (कोणतेही पाच सोडवा) :— ५
- (१) Impedence चे एकक सीमेन्स आहे.
- (२) फ्लक्स डेनसिटीचा फॉर्म्युला $B = \phi/A$ आहे.
- (३) P. C. B. वर जे आधुनिक सोल्डरींग करतात त्या तंत्राला डीप सोल्डरींग म्हणतात.
- (४) समांतर प्रणाली ही **dimensioning** ची एक पद्धत आहे.
- (५) एम. एम. एफ. चे युनिट अम्पियर टर्न / मीटर आहे.
- (६) १ ज्यूल बरोबर १०^७ अर्ग आहे.
- (क) संक्षिप्त रूपाचे विस्तारित रूप लिहा (कोणतेही पाच सोडवा) :— ५
- (१) P.E. (२) K.E.
- (३) R.M.S. (४) M.M.F.
- (५) P.C.B. (६) MOSFET.
- (ड) जोड्या लावा :— ५
क्वॉन्टिटी	युनिट
(१) वर्क	(अ) वॅट. हवर
(२) पॉवर	(ब) ज्यूल
(३) ऊर्जा	(क) हर्ट्झ
(४) वारंवारता	(ड) ओहम
(५) इम्पिडस	(इ) वॅट.

२. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :— १६
- (अ) केबल्सचे विविध प्रकार कोणते आहेत. कोणतेही एक स्पष्ट करा.
- (ब) सेल्फ इंडक्टन्स आणि म्युच्युअल इंडक्टन्स यामधील फरक सांगा.
- (क) अॅनालॉग **multimeter** आणि डिजिटल **multimeter** चा फरक सांगा.
- (ड) **lugs in joint** आणि बस बारचे महत्त्व सांगा.
३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :— १६
- (अ) डायमन्शनचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- (ब) ज्याची प्रमुख **axis=60** मिमी व लघु **axis=30mm** चार केंद्र पद्धत लंबवर्तुळ काढा.
- (क) एक क्वाईल ज्याचा इंडक्टन्स **0.5** हेनरी आहे तर त्याचा इंडक्टीव्ह रियाक्टन्स काढा.
जेव्हा वारंवारता (१) **50 c/s** (२) **60 c/s** आहे.
- (ड) **HRC** फ्यूजची सुबक आकृती काढा.
४. थोडक्यात माहिती द्या. (कोणतेही दोन) :— १६
- (अ) स्पेसीफीक कंडक्टिव्हिटी आणि टेंपरेचर कोएफिशंट रेझिस्टन्स स्पष्ट करा.
- (ब) कंडक्टर आणि इन्सुलेटरचे गुणधर्म सांगा.
- (क) फाईलचे विविध प्रकार समजावून सांगा.
- (ड) लो रेझिस्टिविटी साहित्याचे विद्युत वैशिष्ट्ये समजावून सांगा.
५. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :— १६
- (अ) कृत्रिम श्वसन पद्धत
- (ब) सॉफ्ट सोल्डरिंगच्या विविध पद्धती
- (क) स्विचेस
- (ड) चुंबकत्व
- (इ) फक्त **A.C.** मधील **ohmic** रेझिस्टन्स.
६. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :— १६
- (अ) ज्याची बाजू **=50mm** असा समभुज त्रिकोण काढा.
- (ब) **combination plier** ची आकृती नावे देऊन काढा.
- (क) कोणतेही ८ वेगवेगळी चिन्हे आणि प्रतीक लाईनमन ट्रेडमध्ये उपयोगात येतात त्यांच्या आकृती काढा.
- (ड) एका वायरचा रेझिस्टन्स **4.5** ओहम आहे. **3** पट अधिक लांबी आणि दुप्पट व्यास असलेल्या वायरचा विरोध काढा.

(ENGLISH)

[TIME ALLOWED — 3 HOURS]

(MARKS — 100)

BASIC ELECTRICAL WORK SHOP PRACTICE (THEORY)

	Marks
1. (A) Fill in the blank (any *five*) :—
(i) Unit of flux is	5
(ii) The type of line used for center line is	
(iii) The angle more than 90° but less than 180° is called	
(iv) All slanting letters are classified as	
(v) 10 decimetre = ... meter.	
(vi) The distance from the centre to any point on the circumference of the circle is called	
- (B) *True or false* (solve any *five*) :—
(i) Unit of Impedance is Siemens	
(ii) Formula of flux density is $B = \phi / A$	5
(iii) The modern techniques of soldering on P.C.B is Dip soldering.	
(iv) Horizontal system is a method of dimensioning	
(v) Unit of M.M.F is AT/meter.	
(vi) 1 joule is equal to 10^7 erg.	
- (C) Long form of following (any *five*) :—
(i) P.E.	5
(ii) K.E.	
(iii) R.M.S.	
(iv) M.M.F.	
(v) P.C.B.	
(vi) M.O.S.F.E.T.	
- (D) Match the pair :—
Quantity	Unit	
(i) Work	(a) Watt. hour	
(ii) Power	(b) Joule	
(iii) Energy	(c) Hz	
(iv) Frequency	(d) Ohm	
(v) Impedance	(e) Watt.	
2. Attempt any *two* :—
(a) What are the different types of cables? Explain any one	16
(b) Difference between self inductance and mutual inductance	
(c) Difference between Analog multimeter and digital multimeter	
(d) What are importance of lugs in joints and bus bar.	

[Turn over

3. Attempt any *two* :— 16
- (a) What are the classifications of dimensions ?
  - (b) Draw the ellipse by using four centre method whose major axis = 60 mm and minor axis = 30mm.
  - (c) The inductance of a coil is 0.5 H. calculate its inductive reactance when frequency is (1) 50c/s. (2) 60c/s.
  - (d) Draw the neat sketch HRC fuse.
4. Explain briefly (any *two*) :— 16
- (a) Explain specific conductivity and Temperature coefficient of resistance.
  - (b) Explain properties of conductors and insulators.
  - (c) Explain different type of files.
  - (d) Explain electrical characteristics of low resistivity materials.
5. Write short note on following (any *four*) :— 16
- (a) Methods of Artificial respiration.
  - (b) Different methods of soft soldering.
  - (c) Switches.
  - (d) Magnetism.
  - (e) A.C. through ohmic resistance only.
6. Attempt any *two* :— 16
- (a) Draw Equilateral triangle whose sides = 50mm.
  - (b) Draw the free hand sketch of combinational pliers with names.
  - (c) Draw any 8 different signs and symbols used in Lineman.
  - (d) The resistance of a wire is 4.5 ohms. Find the resistance of wire which is 3 time its length and double in diameter.
-